

PROGRAMMA VEENWEIDESYMPIOSIUM FRYSLAN 11 APRIL 2019

Toelichting programmaonderdelen

a. INTRODUCTIE VAN HET THEMA

onder leiding van dagvoorzitter Jaap Jepma

- Doel van de bijeenkomst
Interview met Willem Smink, directeur-bestuurder Fryske Akademy a.i.
- Waarom houdt veenweide ons bezig?
Interview met Arthur Cremers, programmamanager Uitvoeringsprogramma Veenweide Fryslân
- Waar liep het PBL tegenaan bij het doorrekenen van de klimaatopgave voor veenweide?
Interview met Gertjan van den Born, PBL

b. HOE IS NATTER VEEN TE COMBINEREN MET TOEKOMSTPERSPECTIEF VOOR DE LANDBOUW?

onder leiding van dagvoorzitter Jaap Jepma

- Uitkomsten van de Doorrekening Casestudy Aldeboarn De Deelen
Presentatie door Lenneke Büller, projectleider gebiedsontwikkeling kansrijk gebied Aldeboarn/De Deelen
Met de Doorrekening is gezocht naar antwoorden op vragen als:
Wat kan de combinatie van natter veen, extensivering van het grondgebruik en verlening van maatschappelijke diensten aan nieuwe inkomsten opleveren?
Onder welke voorwaarden kan dat een duurzaam toekomstperspectief voor bedrijven en maatschappij opleveren?
- Grondbeleid voor integrale ontwikkeling van veenweidegebieden
Presentatie door Hans van der Werf, directeur Friese Milieu Federatie
Van der Werf gaat in op zaken als:
Volstaat voor integrale ontwikkeling van veenweidegebieden een grondbank, om extensivering en grondmobiliteit te ondersteunen? Of is ook een grondfonds voor afwaardering van grond nodig, om de transitie van de landbouw te vergemakkelijken?
Wat zijn hierin de ontwikkelingen en perspectieven? Wat is er nodig om dit verder te brengen?
- Discussie

c. HOE KUNNEN NATTE TEELTEN BIJDAGEN AAN TOEKOMSTPERSPECTIEF VOOR NATTER VEEN?

onder leiding van Truus Steenbruggen, provincie Fryslân

- Landelijke ontwikkelingen en perspectieven
Presentatie door Roelof Westerhof, trekker Kennisexpeditie Natte teelten van het Nationaal Programma Bodemdaling
Hierbij komen zaken aan de orde als:
Wat loopt er aan ontwikkelingen rond natte teelten en de verwerking daarvan?
Hoe verlopen die ontwikkelingen, waar loopt men tegen aan, hoe tackelt men dat?
Wat is het perspectief: wanneer zijn natte teelten plus de verwerking breed uitrolbaar?
Is dat dan concurrerend met het huidige landgebruik, of is altijd een stapeling van verdienmodellen nodig?
Wat is de uitstoot aan broeikasgassen uit natte teelten?
- Ontwikkelingen in Fryslân

Presentatie Ernst Oosterveld, Altenburg&Wymenga

Oosterveld schetst wat in Fryslân de stand van zaken is m.b.t. de teelt en verwerking van lisdodden. Ook gaat hij in op wat aan kennis nodig is om tot kansrijke marktintroductie te komen, en hoe daaraan binnen het programma Beter Wetter gewerkt wordt.

- Discussie

d. HOE KUNNEN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTEN BIJDAGEN AAN PERSPECTIEF VOOR NATTER VEEN?

onder leiding van Jaap Jepma worden korte pitches gehouden over:

- Valuta voor Veen, door Arnoud de Vries, Friese Milieu Federatie
- Groene diensten, door Jetze Genee, Provincie Fryslân
- Waterdiensten, door Joka Jansen, Wetterskip Fryslân
- Lage kosten model, door Theun Vellinga, WUR/Living Lab Natuurinclusieve Landbouw

Elke spreker gaat in op: wat speelt er, welk perspectief tekent zich af, wat is er nodig om dit verder te brengen?

- Discussie

e. HOE IS DE WISSELWERKING TUSSEN NATTERE VEENGEBIEDEN EN REGIONALE WATERSYSTEMEN, OP KORTE EN LANGE TERMIJN?

Onder leiding van Jaap Jepma

- Lange termijn effecten van het veenweidebeleid op het grondwatersysteem
Presentatie door Johan Medenblik, Provincie Fryslân
- Doorwerking van hogere peilen, onderwater- en drukdrainage op regionale watersystemen
Presentatie door Jos Schouwenaars, Wetterskip Fryslân

Deze presentaties gaan over vragen als:

Wanneer de waterpeilen in het veengebied op grote schaal gaan veranderen heeft dat invloed op grondwaterstromen. Wat kan dit betekenen voor de risico's voor verdroging in andere gebieden en voor de kans op verzilting?

Wat betekent een verhoging van waterpeilen voor de waterberging in de polders.

En betekent aanleg van onderwaterdrainage ook dat er meer wateraanvoer en -afvoercapaciteit nodig is ?

- Discussie

f. HOE KUNNEN WE MET DE AANPAK VAN DE VEENWEIDEPROBLEMATIEK BIODIVERSITEIT EN LANDSCHAP VERSTERKEN?

Onder leiding van Jan Boelen

- Perspectieven voor het landschap.
Presentatie door Femke Visser, Feddes/Kolthof
Adviesbureau Feddes/Kolthof stelde voor het Friese veenweidegebied een toolkit landschap samen. Daarbij werkten zij vanuit de volgende uitvalshoeken:
Hét veenweidegebied bestaat niet. Wie goed kijkt kan verschillende landschappelijke zones onderscheiden, met eigen kenmerken en karakteristieken. Welke impact heeft de bodemdaling op deze verschillen? Hoe kunnen ingrepen en maatregelen die nodig zijn om deze bodemdaling te remmen het landschap en cultuurhistorie van de veenweide

versterken? Of moeten we kijken naar nieuwe perspectieven voor het landschap? En wie is daarvoor aan zet?

- Kansen voor natuur en agrobiodiversiteit
Presentatie door Eddy Wymenga, Altenburg&Wymenga
Het veenweidegebied is in de loop der tijd sterk veranderd in abiotisch en landschappelijk opzicht. Dat heeft veel gevolgen gehad voor de natuurwaarden van het typische veen- en veenweidegebied, zowel in de huidige natuurgebieden als in het landelijk gebied. Hoe moeten we deze verandering duiden, en wat zijn de kansen voor biodiversiteit in het 'nieuwe' veengebied van de toekomst? Hebben we voldoende kennis om deze vernieuwing vorm te geven?
- Discussie

g. HOE IS VEEN TE VERNATTEN EN HOE WERKT DAT UIT OP VEENOXIDATIE-MAAIVELDDALING-BROEIKASGASEMISSIE?

Onder leiding van Jos Schouwenaars, Wetterskip Fryslân

- Effect van hydrologische maatregelen op maaiveldddaling
Presentatie door Jan van den Akker, Wageningen Environmental Research
Van den akker gaat in op de mate waarin we het grondwater hoger kunnen krijgen door veranderingen in het waterpeil in de sloten en of dat beter mogelijk is met onderwaterdrainage.
- ⊖ Effect van hydrologische maatregelen op broeikasgasemissies
Presentatie door Christian Fritz, Radboud Universiteit Nijmegen
Fritz gaat in op hoe maatregelen las peilverhoging en onderwaterdrainage uitwerken op de hoeveelheid broeikasgas die uit de veenbodems komt.
- Kennissynthese Fries veenweidegebied
Pitch door Henk van Hemert, H&K Waterkeringbeheer BV, projectleider van de kennissynthese veenweidebodems Fryslân
Van Hemert heeft afgelopen maanden geïnventariseerd wat er over veenoxidatie-bodemddaling-CO₂ emissie bekend is, en waar kennishiaten zitten. Hij baseerde zijn inventarisatie op literatuur en gesprekken met deskundigen op uiteenlopende terreinen.
- Discussie

h. HOE KUNNEN WE KWETSBARE FUNDERINGEN (LANGER) BESCHERMEN?

Onder leiding van Jaap Jepma

- Kunnen we funderingen nat houden met bijv. hoogwatersloten of infiltratiedrains?
Presentatie door Andreas Hartman, Wetterskip Fryslân
 - Schade aan funderingen en gebouwen, kennis en inzichten uit West Nederland en Fryslân
Presentatie door Dick de Jong, Kenniscentrum Aanpak Funderingsproblematiek
- Wat weten we nu over de risico's op schade aan funderingen en hoe hangt dat samen met het waterbeheer? Hoe kan schade worden voorkomen Met welke aanpak kunnen woningeigenaren geholpen worden en welke rol moet of kan de overheid daarbij spelen ?
- Discussie

i. Plenaire afsluiting

onder leiding van Jaap Jepma:

- Wat hebben we in de workshops aan belangrijkste kennisvragen opgehaald?
- Hoe passen deze kennisvragen in het landelijke onderzoeksprogramma Veenweide?
Interview met Pui Mee Chan, Stowa
- Wat doen we met de ervaringen van vandaag binnen het Uitvoeringsprogramma Veenweide Fryslân?
Interview met Arthur Cremers, Programmamanager Uitvoeringsprogramma Veenweide Fryslân